

X. Oikeusaputoimisto.

Oikeusavustajan kertomus Helsingin kaupungin vähävaraisten oikeusaputoimiston toiminnasta vuonna 1918 oli seuraava:

Oikeusapulautakunnan jäsenet.

Oikeusapulautakunnan jäseneksi pyynnöstään siitä tehtävästä vapautetun ¹⁾ ent. senaattorin Alexander Freyn sijaan valitsi ²⁾ kaupunginvaltuusto pankinjohtaja Arthur Söderholmin. Samalla valtuusto määräsi hänen tehtävänsä jatkuvaksi, kunnes uuden kunnallislain määräysten mukaiset uusintavaalit oli toimitettu. Samat määräykset annettiin niillekin oikeusapulautakunnan jäsenille, joiden toimikausi päättyisi 1917 vuoden lopussa.

Oikeusapulautakunta kokoontui vuonna 1918 kaikkiaan viidesti, jolloin oikeusaputoimiston juoksevia asioita käsiteltiin.

Ehdotus oikeusaputoimiston johtosäännön muuttamiseksi.

Kaupunginvaltuustolle lähetti lautakunta ehdotuksen oikeusaputoimiston johtosäännön muuttamiseksi siihen suuntaan, että oikeusavustajalle ja oikeusavustajan apulaiselle 13 §:ssä säädetty kuuden kuukauden irtisanomisaika muutettaisiin kolmeksi kuukaudeksi sekä 2 § ja 4 §:n 2 mom., joissa säädetään työväenasiain lautakunnan sihteerin velvollisuudesta ottaa osaa toimiston töihin, poistettaisiin, sen johdosta että mainittu lautakunta oli lakkautettu. Kaupunginvaltuusto ei käsitellyt tätä ehdotusta kertomusvuoden varrella.

Oikeusavustajan apulaisen virkaero.

Oikeusavustajan apulaiselle varatuomari Mauno Wilskmanille, joka keväältä lähtien oli määrätty tutkintotuomariksi valtorikos-oikeuksiin, myönnettiin lokakuun 15 päivänä anomansa virkaero, ja hoiti virkaa sittemmin varatuomari Sakari Johannes Ilmanen.

Oikeusaputoimiston menosääntöehdotus.

Oikeusaputoimiston 1919 vuoden menosääntöehdotuksessa korotettiin toimiston määräraha 19,240 markkaan 1918 vuoden

¹⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 250. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 256.

12,000 markasta. Oikeusavustajain virkaloman aikaisten viransijaisten palkkio korotettiin 600:sta 1,000 markkaan ja tarverahain y. m. määräraha 1,800:sta 3,000 markkaan, minkä ohessa oikeusavustajan vuosipalkka merkittiin 8,400 markaksi 840 markan korotuksin 5 vuoden palveluksesta ja oikeusavustajan apulaisen vuosipalkka 6,000 markaksi.

Kapinan puhjetessa oikeusaputoimiston toiminta keskeytyi, ja toimisto pidettiin suljettuna tammikuun 29 päivästä huhtikuun 22 päivään. Toimiston virkamiehet enempää kuin sen palvelusmiehekään eivät ottaneet osaa kapinaliikkeeseen eikä myöskään toimiston huoneistoa henkilökunnan tietien kukaan käyttänyt kumousaikana. Kapinan aikainen toiminta.

Toimiston yhteistyö samantapaisten ulkomaisten laitosten kanssa rajoittui vuoden varrella eräisiin tehtäviin, jotka suoritettiin Tukholman kaupungin oikeusapukonttorin toimenannosta. Kotimaisten köyhäinasianajajain kanssa sitä vastoin oltiin vilkkaassa vuorovaikutuksessa.

Muutoin jatkui oikeusaputoimiston toiminta vuonna 1918 entiseen tapaan. Toimiston käyttäjien luku väheni edelleenkin, etusijassa syystä että toimisto, niinkuin edellä mainittiin, oli suljettuna lähes kolme kuukautta, sekä siitäkin syystä, että työläisluokan taloudelliset olot olivat parantuneet.

Käyntejä oli kertomusvuonna ainoastaan 2,162 edellisen vuoden 3,956 sijasta, ja ryhmittäytyivät ne vuoden eri kuukausien kesken seuraavasti:

Tammikuu (23 päivää)	252	Elokuu (27 päivää)	187
Huhtikuu (8 ")	55	Syyskuu (25 ")	209
Toukokuu (25 ")	212	Lokakuu (26 ")	302
Kesäkuu (26 ")	195	Marraskuu (26 ")	279
Heinäkuu (27 ")	168	Joulukuu (24 ")	303
		Yhteensä 2,162	

Oikeusaputoimisto oli vuoden varrella avoinna 237 päivää, joten siis päivittäisiä käyntejä oli 9.12 edellisen vuoden 13.10 sijasta. Suurin päivittäinen käyntien luku oli 31 ja vähin 2.

Vuoden varrella käsiteltiin 412 eri asiaa, joista 384 oli saapunut vuonna 1918 ja 28 oli ratkaisematta edelliseltä vuodelta. Kirjallisia toimituksia oli 536, niistä hakukirioja 127.

Säätynsä ja ammattinsa sekä sukupuolensa mukaan ryhmityivät kävijät seuraavasti:

	M.	N.	Yht.		M.	N.	Yht.
Työntekijöitä	52	55	107	Asemamies	1	—	1
Palkollisia	—	82	82	Tullivahtimestari.....	1	—	1
Käsityöläisiä	9	20	29	Kirjuri.....	1	—	1
Liikeapulaisia	1	2	3	Kuorma-ajuri	1	—	1
Parturiapulaisia	—	4	4	Kauppiaita	2	—	2
Avio- ja leskivaimoja ..	—	153	153	Ylioppilas	—	1	1
Konttoriapulaisia.....	—	5	5	Pianisteja	—	2	2
Tarjoilijattaria	—	4	4	Maanmittarintytär	—	1	1
Sairaanhoidtajatar.....	—	1	1	Neiti	—	1	1
Koneenkäyttäjiä	2	—	2	Seminaarilainen	1	—	1
Monttöörejä	3	—	3	Kylvettäjätytär	—	1	1
Lämmittäjä	1	—	1	Kansakoulunopettajat-			
Raitiovaununkuljettaja ..	1	—	1	taria	—	2	2
Raitiovaununkondukt. ..	2	—	2				
				Yhteensä	78	334	412

Vuoden varrella käsiteltyjen juttujen ryhmittyminen laatunsa mukaan käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

Velvoiteoikeuteen kuuluvia asioita:		Aviottomain lasten elatus	47
Vuokrasopimuksia	30	Perintöoikeuteen kuuluvia asioita	11
Työ- ja työehtosopimuksia.....	63	Yleisiä veroja kosk. asioita	9
Muita saamisioikeuksia.....	90	Tapaturmavakuutusta koskevia	
Esineoikeuteen kuuluvia asioita ..	23	asioita	1
Perheoikeuteen kuuluvia asioita:		Vähäpätöisiä rikosasioita.....	20
Avioriiitoja	6	Erinäisiä tiedusteluja, hakemuksia,	
Avioeroja	18	valituksia y. m.	57
Kihlauksen purkaus	1		
Perheen elatus	36		
		Yhteensä	412

Vireille pannuista jutuista ja asioista tuli, mikäli oikeusaputoimiston toimenpiteestä riippui, vuoden varrella lopullisesti ratkaistuksi ja kirjoista poistetuiksi 378, niinkuin näkyy alempana olevasta taulusta:

Sopimalla ratkaistu	108	Haasteet otettu ennen lokakuun 1	
Oikeudenkäynnillä ratkaistu	31	päivää.....	12
Erinäisistä syistä jätetty sillensä..	164		
Annettu eri viranomaisille	63		
		Yhteensä	378

Edellä mainitut, eri viranomaisille annetut 63 asiaa jakautuivat eri virastojen ja viranomaisten kesken seuraavasti:

Valtioneuvosto	7	Helsingin tutkijalautakunta	19
Korkein oikeus	5	” poliisimestari	1
Valtiovarainministeriö	1	Uudenmaan läänin kutsuntalauta-	
Vakuutusneuvosto	1	kunta	1
Rautatiehallitus	4	Uudenmaan läänin lääninlautakunta	1
Maanmittaushallitus	1	Helsingin kaupunginvoudinkonttori	1
Uudenmaan läänin maaherra	4	Turun ”	1
Porvoon hiippakunnan tuomioka-		Lahden ”	1
pituli	1	Käkisalmen ”	1
Helsingin maistraatti	8	Kuopion kihlakunnan kruununvouti	1
Helsingin kaupunginvaltuusto	3		
Helsingin suomenkielisten kansa-			
koulujen tarkastaja	1		
			Yhteensä 63

Se seikka että 164 asiaa jätettiin sillensä, johtui enimmältä osalta siitä, etteivät oikeudenetsijät, sen jälkeen kuin oikeusaputoimisto oli ryhtynyt ensimmäiseen toimenpiteeseen, enää palanneet, mutta myöskin siitä, ettei ollut toiveita juttujen voittamisesta oikeudenkäynnillä sekä siitä, että hakijat joko eivät tahtoneet tai voineet esittää varattomuudentodistusta.

Haaste oli otettu 12 jutussa, mutta näitä juttuja ei oikeusaputoimisto sittemmin ajanut, osin syystä että haaste oli otettu Helsingin ulkopuolella sijaitseviin oikeuksiin, osin syystä etteivät hakijat ilmoittaneet toimistolle, milloin jutut tulisivat esille tšekäläisessä raastuvanoikeudessa.

Oikeudenkäynnillä ratkaistuista jutuista voitettiin 25 ja hävitettiin 6. Kaupungin raastuvanoikeudessa esiinnyttiin kaikkiaan 88 kertaa 60 päivänä.

Vuoden päättyessä oli 34 asiaa lopullisesti ratkaisematta. Näistä oli 4 oikeudenkäynnin ja 30 eri viranomaisten ratkaisun varassa.